

Pedagogiskt material

Det här är det pedagogiska materialet för pjäsen *Julius Caesar*, producerad av Klockriketeatern, i samarbete med Sirius Teatern. Pjäsen är skriven av **William Shakespeare** och regisserad av **Carl Alm**.

På Klockriketeaterns hemsida kan ni läsa bl.a. följande om pjäsen:

“Caesar har vunnit kriget mot Pompejus och återvänder till Rom i ett segertåg. Plötsligt avviker Caesars närmaste man Brutus från segertåget. Brutus vän Cassius ser sin chans och börjar övertyga Brutus om att de till vilket pris som helst måste hindra Caesar från att bli krönt till kung.”

Det pedagogiska materialet är främst gjort med tanke på högstadieelever, men kan även användas med äldre elever. Det är indelat i ett **förhandsmaterial**, som ni med fördel kan göra innan ni ser pjäsen, och ett **efterhandsmaterial**, som ni kan använda för att behandla er upplevelse. Materialet kan integreras i ämnena modersmål och litteratur, historia, samhällslära, livsåskådning, bildkonst och slöjd. Ni kan göra alla uppgifter eller välja dem som passar er bäst.

INNAN NI SETT PJÄSEN

FORSKA

Jobba i par och ta reda på mer om någon av följande rubriker:

- Shakespeare
- Julius Caesar
- Romarriket
- Antiken
- Capitolium

Ni ska i alla fall svara på följande frågor:

- Var? (Var levde personen / Var inträffade epoken geografiskt / Var finns platsen?)
- När? (Under vilken tid levde personen / inträffade epoken / var platsen extra viktig?)
- Vad? (Varför är personen / epoken / platsen viktig i historien?)

När ni är färdiga ska ni para ihop er med fyra andra par som forskat i de andra rubrikerna. Redogör för de andra vad ni kommit fram till. På så sätt får alla i klassen info om alla rubriker. Ni kan naturligtvis också arbeta i fem grupper som redovisar det ni kommit fram till för alla de andra i klassen.

FUNDERA PÅ

Pjäsen handlar om makt, svek, hierarkier och invanda mönster.

Några bra ord att diskutera:

- Hierarki
- Envælde
- Härskardöme
- Patriarkat

Diskutera också:

- Vad innebär makt? Vem har makt i Finland?
- Har Finland envælde?
- Hur skulle det vara att leva i ett samhälle med envælde? Vilka är fördelarna med envælde? Vilka är nackdelarna?
- Varför har alla i ett samhälle inte samma makt?
Hur ser ett samhälle där makten är jämnt fördelad ut?
Finns det problem med ett sådant samhälle?

LÄR KÄNNA ROLLPERSONERNA

Titta på videorna som hör till det pedagogiska materialet. Här möter vi bl.a Caesar, Brutus och Cassius – som också är några av de viktigaste personerna i pjäsen. Dem kommer ni också att få se på scenen. I den här pjäsen spelar skådespelarna många olika roller. Det kan alltså hända att någon av dem som spelar en karaktär i videon spelar en annan karaktär, eller spelas av en annan skådespelare, på scenen. Var inte orolig. Det är meningen. Ni får fundera mer på det efter att ni sett pjäsen!

När ni tittar på videorna kan ni fundera på vad ni får veta om de olika karaktärerna. Hurdana verkar de vara? Vem är i maktposition? Vad är deras inbördes relationer? Vad berättar de om pjäsen ni ska få se?

ROLLER:

Julius Caesar – Julius Caesar ska krönas till kejsare, och hyllas av sitt folk efter att han vunnit stora slag. Han har fiender i senaten; sådana som inte vill att Romarriket ska ha en kejsare, utan styras av senaten.

Brutus – Brutus är en politisk ledare, och del av senaten. Han är mycket trogen senaten och Rom, och han tycker att idén om Rom är viktigare än de enskilda individerna. Han blir manipulerad av de andra att det är bäst att störta Caesar innan han utnämns till kejsare.

Cassius – Cassius är också politiker och är rädd att Caesar ska få makten. Han tycker inte att Caesar är värd mer makt än någon annan i senaten, och Cassius övertalar Brutus att det bästa är att störta Caesar.

Cinna – Det finns två personer med namnet Cinna i pjäsen. Den ena är bror till Caesars fru och den andra är en poet. Den första är emot att Caesar ska krönas till kejsare, medan den andra är oskyldig. Poeten Cinna misstas för att vara den andra, och blir därför mördad.

Marcus Antonius – Marcus Antonius är politiker och fältherre. Han står Caesar nära, men är också karismatisk och bra på att tala. Han omvänder folkets åsikter genom sitt tal, efter Caesars död. Han blir den som tar över makten.

EFTER ATT NI SETT PJÄSEN

DISKUTERA

- Handlade pjäsen om det du förväntat dig?
- Vad var roligast, mest oväntat eller konstigast med pjäsen?
- I hurdan miljö utspelade sig pjäsen? Hur syntes miljön på scenen?
- Hur var skådespelarna klädda? Vad tyckte du om deras scenkläder, passade de pjäsen?
- Hurdant var ljudet? Hur påverkades din upplevelse av ljudvärlden?
- Hur användes ljus i pjäsen? Vad spelar ljuset för roll för upplevelsen?
- Vad anser du att var pjäsens tema?
- Vad anser du att var pjäsens budskap?
- Liknade pjäsen något du upplevt tidigare? Det måste inte vara en pjäs - det kan också vara en film, en tv-serie, ett datorspel, en konstutställning, en konsert eller något helt annat. Berätta vilka likheter som fanns.

ÅTERKOPPLING TILL VIDEORNA I FÖRHANDSMATERIALET

Kände ni igen karaktärerna i pjäsen från videorna ni såg innan? Titta på videorna igen. Förstår ni något ni inte förstod innan ni såg pjäsen? Känner ni igen repliker från pjäsen?

I pjäsen byter skådespelarna roller. På vilket sätt går det till? Hur vet man vem som är vem? Tycker du att det fungerade bra, eller blev det rörigt? Varför tror du att de har valt att göra så?

VEM ÄR RÄDD?

(Ni kan utgå från videon där Caesar pratar om livet)

I pjäsen är Caesar – med all rätt – rädd för att bli störtad. Han försöker undvika att bege sig till senaten, eftersom hans maka sett i en dröm att han ska störtas av folket. Han beger sig ändå till senaten, eftersom Cinna övertalar honom, och det är hans plikt.

Har du någon gång varit i en situation då du känt dig tvungen att göra något du egentligen inte vågat, eller göra något trots att du varit rädd? Hur gick det för dig? Hur kändes det? Skriv en text, eller en dikt, om händelsen.

Använd någon av rubrikerna:

När jag vågade

Jag vågar

Att våga

SKULD

(Ni kan utgå från videon där Brutus pratar)

Ett viktigt tema i pjäsen är skuld. Skuld hör också tätt ihop med samvete. Nu ska ni få göra en värderingsövning.

Ställ er på en rad bredvid varandra. Läraren ger ett påstående. Om du håller med så tar du ett steg framåt. Om du inte håller med så tar du ett steg bakåt. Om du inte kan eller vill svara står du kvar på din plats.

Förslag på påståenden (tema skuld):

- Det är lätt att be om förlåtelse.
- Det är lätt att förlåta andra.
- Man ska alltid straffas om man gjort sig skyldig till ett brott eller en överträdelse.
- Om man gör något olagligt eller felaktigt (som man inte borde göra) men har en god orsak borde man inte straffas.
- Det dåliga samvetet är straff nog.
- När någon har sonat sitt brott (t.ex. bett om ursäkt eller suttit av ett fängelsestraff) ska brottet vara glömt.
- Det finns saker som aldrig kan bli förlåtna.

Lärare: ge tid för diskussion mellan varje påstående. Fråga eleverna om någon vill redogöra för sin åsikt. Det är viktigt att klimatet i klassen är gott när man gör värderingsövningar, så att alla känner att de vågar visa sin åsikt.

EN GOD LEDARE

(Ni kan utgå från videon där Cassius talar)

Caesar blir mördad eftersom några andra politiska ledare i Romarriket inte tycker att han ska bli kejsare över Romarriket. Cassius säger:

*“Hur du och andra kan värdera livet,
det vet jag inte; men för min egen del vill jag
Långt hellre dö än leva jämt i skräck
för en som är en mänska som jag själv.
Jag är född fri som Caesar; det är du med; vi har fått samma näring, vi kan bägge
stå ut med vinterköld så väl som han.”*

De är rädda för hans ambition och för att de tänker att han kan få allt för stor makt över folket. De är också rädda att makten ska stiga honom åt huvudet (alltså att han ska bli överlägsen och se ner på dem som nu är hans vänner).

Hurdan tycker du att en god ledare ska vara? Vilka egenskaper behöver en person som ska bestämma i ett land (eller på ett mindre område, som en kommun, en arbetsplats eller i en grupp)? Har du erfarenhet av någon god ledare? En hurdan ledare tror du att du skulle vara? Skriv en uppsats under rubriken En god ledare.

GÖR EN EGEN LAGERKRANS

En lagerkrans är en krans gjord av lagerkvistar. I Romarriket utdelades lagerkransar till personer som gjort hjältedåd. Lagerkransen kallas också segerkrans, och är en symbol för seger eller lärdom.

Gör en egen, personlig lagerkrans. Du kan göra den av tillgängliga kvistar, om du vill, men du kan också göra den av andra saker som symboliserar seger eller lärdom för dig. Eller helt enkelt göra en lagerkrans som du tycker att är snygg, och som du skulle vilja få efter att du gjort något bra.

Du behöver:

- Järntråd eller piprensare
- Det du vill använda som "lagerblad" dvs kvistar med blad, tygblommor, pappersbitar, tygbitar eller annat som kan fästas på en krans
- Sytråd och / eller tejp

Gör en stomme till kransen av järntråd eller piprensare. Det kan fungera med annat material också - t.ex. kartong - huvudsaken är att du får en stadig stomme. Gör en rund cirkel som passar på ditt huvud. Om du använder järntråd eller piprensare kan du vira ihop den, använder du t.ex. kartong kan du fästa med tejp. Använd i så fall stadigt tejp, t.ex. silvertejp. Fäst saker på stommen genom att vira järntråd, sytråd eller tejp runt en del av det du vill få att fastna. Om det är ett blad ska du vira det runt stjälken. Låt föremålen täcka varandra i omlott, så att det mesta av stommen inte syns.

Presentera din lagerkrans för dina kamrater! Varför har du valt materialet?

